

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина**

Кафедра іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
(англійською та німецькою мовами)»
Частина II - англійськомовна література**

Тернопіль, ЗУНУ - 2023

Методичні рекомендації з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)». Частина II - (Англомовна література)

Для студентів 4 курсу, ступінь вищої освіти – бакалавр, галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність – 035 «Філологія», ОПП - «Бізнес-комунікація та переклад»

Белінська І.Д., Паничок Т.В. – Тернопіль. ЗУНУ.2023 40 с.

Укладачі:

Ірина БЄЛІНСЬКА - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій;

Тетяна ПАНИЧОК- кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій.

Рецензенти:

Лілія ШТОХМАН - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій Західноукраїнського національного університету;

Галина ДЕРКАЧ - кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету ім. В.Гнатюка.

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій, протокол № 13 від 28 червня 2023р.

Анотація курсу

Наполегливий поступ України на шляху до ЄС вимагає підготовку фахівців, які відповідатимуть вимогам стандартам освіти. Підготовка перекладачів в рамках ОПП «Бізнес-комунікація та переклад» передбачає вивчення літератури зарубіжних країн, насамперед тих країн, мова яких вивчається, вбачаючи в цьому залучення студентів до надбань світової культури, що істотно збільшить траєкторію професійної діяльності у майбутньому. З огляду на обмежену кількість годин дисципліна «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» зосереджується на німецько- та англійськомовних об'єктах, обраних за принципом популярності та загальноновизнаної значимості феноменів, осіб та процесів.

Методичні рекомендації створенні для допомоги студентам в орієнтації дисципліни, окреслюють мету, завдання, очікувані результати, компетентності, структуру робочої програми, кількість залікових та змістових модулів, тематику лекцій та практичних завдань, вимоги та вказівки до виконання комплексного індивідуального завдання та самостійної роботи, критерії, форми поточного та підсумкового контролю, засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання тощо.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів із закономірностями формування й розвитку англійської та німецькомовної літератури, в її ключових літературних епохах (Відродження, просвітництва, романтизму, реалізму, модернізму та постмодернізму), на прикладі прочитання творчого доробку видатних німецьких, англійських й американських письменників, в контексті історико-літературного процесу та культурної специфіки формування літератур Німеччини, Англії та США, а також збагачення їхнього духовного світу новими знаннями, формування естетичних смаків, високої загальної та читацької культури, оволодіння новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела.

Завдання дисципліни полягає в ознайомленні з періодами розвитку літературного процесу; удосконаленні умінь студентів аналізувати, порівнювати та виявляти специфічні риси художніх творів; підвищенні рівня термінологічної грамотності студентів; формувати вміння та навички практики наукової роботи студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні етапи розвитку літературного процесу;
- етапи життєвого та творчого шляху літературних митців;
- характерні риси індивідуального стилю літераторів;
- специфічні риси поезики творів різних історичних епох;
- літературознавчу термінологію.

вміти:

- читати фахову літературу;
- читати оригінальну літературу зі спеціальності;
- висловлювати особисте ставлення до проблем, що порушують автори в творах, аргументуючи свою думку прикладами та цитатами з текстів;

- робити повідомлення про соціоісторичні, культурно-філософські та естетичні чинники розвитку художньої літератури відповідної епохи.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- Здатність використовувати профільні знання в галузі літературознавства для оцінки сучасного літературного процесу в Україні та світі, теоретико-літературних узагальнень, виокремлення тенденцій розвитку мистецтва, розуміння феномену естетичного в усній та писемній традиції

- Здатність формувати в здобувачів вищої освіти користуватися метамовою лінгвістики та літературознавства, виконувати передбачені навчальними програмами види мовних розборів, аналіз художнього тексту, робити повідомлення про соціоісторичні, культурно-філософські та естетичні чинники розвитку художньої літератури відповідної епохи;

- Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузях лінгвістики та

літературознавства, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

- Здатність формулювати нові гіпотези та вирішувати наукові задачі в галузях лінгвістики та літературознавства, підбирати відповідні методи для їх розв'язання; володіння основними поняттями й методами лінгвістичного та літературознавчого дослідження та вміння застосовувати їх на практиці.

- Здатність працювати в команді, вести наукові дискусії, переконувати та впливати на інших учасників колективу; уміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення. Здатність до рівноправної та особистісно зорієнтованої взаємодії з студентами в освітньому просторі.

Передумови для вивчення дисципліни

- Опанування дисциплін практики іноземної мови
- Вивчення шкільного курсу зарубіжної літератури

Результати навчання

- уміння оперувати базовими категоріями та поняттями;
- опанування основних історичних періодів розвитку зарубіжної літератури від часів античності до початку XXI ст.;

- уміння пояснювати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, характеризувати літературні епохи, художні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національних літератур, інтерпретувати художні твори класики й сучасності;

- спроможність визначати специфіку творчого доробку найвизначніших авторів означених періодів, їх внесок у розвиток світового літературного процесу;

- уміння застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі та в культурному просторі.

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
(АНГЛІЙСЬКОЮ ТА НІМЕЦЬКОЮ МОВАМИ)»**

1. Опис дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)»

Дисципліна “ Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами) ”	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS 4 курс – 6	<i>Галузь знань –</i> 03 Гуманітарні науки	Обов’язкова дисципліна циклу загальної підготовки Мова навчання – німецька, англійська
Кількість залікових модулів: 7 семестр – 3; 8 семестр – 4	<i>Спеціальність–</i> 035 Філологія спеціалізація – 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно)	Рік підготовки: денна - 4 Семестри – 7, 8
Кількість змістових модулів 4	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Лекції (год) – 50 26 – нім. м. семестр 7 24 – англ. м. семестр 8 Практичні заняття (год) - 50 26 – нім. м. семестр 7 24 - англ. м. семестр 8
Загальна кількість годин 4 курс – 180		Самостійна робота (год) - 66 31 – нім. м. 35 - англ. м. Індивідуальна робота 3 – нім. м. 3 - англ. м.
Тижневих годин 7 семестр – 6,9 год., з них аудиторних 4 год.; 8 семестр – 11,25 год., з них аудиторних 6 год.;		Вид підсумкового контролю залік - 7 семестр; іспит - 8 семестр

Структура залікового кредиту дисципліни
«Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)»
(4-ий рік підготовки) Денна форма
8 семестр

	Кількість годин			Індивідуаль на робота	Тренінги, КПЗ	Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	Самостій на робота			
Змістовий модуль №1						
Тема 14. Англо-саксонський період та література Середньовіччя.	2	4	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів, командні проекти
Тема 15. Англійська література епохи Відродження та сімнадцятого століття.	2	4	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 16. Преромантизм та Просвітництво в англійській літературі.	2	4	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 17. Романтизм. Американська література періоду романтизму.	2	4	4			
Заліковий модуль №1						Контрольна робота
Змістовий модуль №2						
Тема 18. Вікторіанська епоха в британській літературі.	2	4	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів

						творів командні проекти;
Тема 19. Реалістична література 1865-1914 рр. у США.	2	3	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 20. Англійська література ХХ ст. Модернізм в поезії та прозі. The 20th century literature. Modernism in poetry and Prose.	2	3	4			тести; питання, есе, презентації, доповіді, аналіз перекладів творів командні проекти;
Тема 21. Література період другої світової війни та пост модернізм. Кінець ХХст , початок ХХІ. Новітні течії та школи. Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва в контексті культури. WW II and PostModernism. Late 20th and early 21st Century.	2	4	6	2		
Заліковий модуль №2 (РКР)						Контрольна робота
Заліковий модуль №3 (КПЗ)						КПЗ
Заліковий модуль № 4 (Іспит)						Іспит
РАЗОМ	16	32	30	4	6	90

**Програма навчальної дисципліни “Література зарубіжних країн
(англійською та німецькою мовами)”- англійською мовою
8 семестр**

У зв'язку з обмеженою кількістю годин, виділених на лекційний курс (24 год) та практичні заняття (24 год), тематика вибиралась за принципом популярності та загальноновизнаної значимості феноменів, осіб та процесів.

Змістовий модуль №1 охоплює часові рамки від англо-саксонського періоду та Середньовіччя до епохи романтизму.

Змістовий модуль №2 покриває процеси у літературному стрімі від вікторіанської епохи в британській літературі до сьогодення.

Змістовий модуль №1.

Тема 14. Англо-саксонський період та література Середньовіччя.

Ознайомлення з хронологією англійської літератури; шляхи розвитку літератури давньоанглійського періоду та британського середньовіччя. Опрацювання поеми «Беовульф» та "Кентерберійських оповідань" Джеффри Чосера.

Тема 15. Англійська література епохи Відродження та сімнадцятого століття.

Знати особливості літератури епохи Відродження. Поглибити знання про творчість Вільяма Шекспіра, вміти інтерпретувати драматичні твори.

Тема 16. Преромантизм та Просвітництво в англійській літературі.

Ознайомитися з розвитком публіцистика та сатири в англійській літературі цього періоду (Дж.Свіфт, Д.Дефо). Поняття преромантизм

Тема 17. Романтизм. Американська література періоду романтизму.

Знати шляхи розвитку англійського романтизму. Творча постать Байрона. Особливості жанру романтичної поеми. Творчі здобутки поетів-романтиків Персі Біші Шелі, Джона Кітса та ін. Становлення романтичної прози та внесок

Вальтера Скота. Джейн Остін «Гордість та упередження».

Знати особливості американської літератури періоду Нової Англії, шляхи становлення романтизму. Історичний роман Дж. Купера

Змістовий модуль №2.

Тема 18. Вікторіанська епоха в британській літературі.

(The Victorian Age. Victorian Realism)

Аналіз творів Шарлотти Бронте «Джейн Ейр» та Чарльза Діккенса.

Тема 19. Реалістична література 1865-1914 рр. у США.

Особливості становлення реалізму, творчість Марка Твена, Джека Лондона, О.Генрі.

Тема 20. Англійська література ХХ ст. Модернізм в поезії та прозі. The 20th century literature. Modernism in poetry and Prose.

Особливості прози модернізму. Джозеф Конрад «Серце п'їтьми». Вільям Голдінг «Володар мух». Розвиток сатири - Джордж Орвелл «1984», поняття про роман-антиутопію. Аналіз поезії модернізму. Т.С.Еліот «Мандрівка трьох царів», «Пісні кохання Дж.Альфреда Пруфрока». Специфіка драматургії Семюела Беккета, Т.Еліота, Роберта Болта та ін.

Тема 21. Література період другої світової війни та постмодернізм. Кінець ХХст., початок ХХІ. Новітні течії та школи. Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва в контексті культури. WW II Literature and PostModernism. Late 20th and early 21st Century.

Специфіка розвитку прози ХХ ст.: творча манера Е. Хемінгвея, В.Фолкнера. Афро-американська література. Джон Апдайк. Аналіз й інтерпретація творів даного періоду. Ознайомлення із сучасними трендами в літературознавстві.

Тематика лекційних занять

Тема 14.

Лекція 1. Англо-саксонський період та література Середньовіччя.

- хронологія англійської літератури;
- шляхи розвитку літератури давньоанглійського періоду та британського середньовіччя;
- поеми «Беовульф» та "Кентерберійські оповідання" Джеффри Чосера;
- періодизація американської літератури.

Тема 15.

Лекція 2. Англійська література епохи Відродження та сімнадцятого століття.

- особливості літератури епохи Відродження;
- зародження та розвиток драматургії.

Лекція 3.

- творчість Вільяма Шекспіра;
- інтерпретація драматичних творів.

Тема 16.

Лекція 4. Просвітництво та Передромантизм в англійській літературі.

- розвиток публіцистики та сатири в англійській літературі цього періоду (Дж.Свіфт, Д.Дефо).
- Поняття передромантизм – передумови виникнення, основні риси, вагомні представники та їхня творчість.

Тема 17.

Лекція 5. Романтизм. Американська література періоду романтизму.

- шляхи розвитку англійського романтизму;
- творча постать Байрона.
- особливості жанру романтичної поеми;
- творчі здобутки поетів-романтиків Персі Біші Шелі, Джона Кітса та ін.;
- становлення романтичної прози та внесок Вальтера Скота;
- Джейн Остін «Гордість та упередження»;

Лекція 6. Особливості американської літератури періоду Нової Англії.

- шляхи становлення романтизму;
- історичний роман Дж. Купера.

Тема 18.

Лекція 7. Вікторіанська епоха в британській літературі.

- основні риси Вікторіанської епохи в британській літературі;
- провідні літературні жанри вікторіанської доби.
- особливості вікторіанського англійського роману.
- аналіз творів Шарлотти Бронте «Джейн Ейр» та Чарльза Діккенса;
- екранізація творів даного періоду – відтворення та перепрочитання;
- переклад англійських художніх творів прозового, поетичного та драматичного жанрів.

Тема 19.

Лекція 8. Становлення та формування американського реалізму.

- особливості становлення реалізму;
- суспільно-історичне підґрунтя реалізму;
- взаємозв'язок з англійським реалізмом.

Лекція 9. Реалістична література 1865-1914 рр. у США.

- творчість Марка Твена, Джека Лондона, О.Генрі.
- Т. Драйзер та його творчість в контексті епохи.

Тема 20.

Лекція 10. Англійська література ХХ ст. Модернізм в поезії та прозі.

- особливості прози модернізму. Джозеф Конрад «Серце п'їтьми»;
- Вільям Голдінг «Володар мух».
- розвиток сатири - Джордж Орвелл «1984», поняття про роман-антиутопію;
- аналіз поезії модернізму. Т.С.Еліот «Мандрівка трьох царів»;
- «Пісні кохання Дж.Альфреда Пруфрока»;
- специфіка драматургії Семюела Беккета, Т.Еліота, Роберта Болта та ін.

Тема 21.

Лекція 11. Література періоду другої світової війни та пост модернізм.

Кінець ХХст , початок ХХІ.

- специфіка розвитку прози ХХ ст.: творча манера Е. Хемінгвея, В.Фолкнера;
- Афро-американська література;
- Джон Апдайк - творчість та основні твори;
- Аналіз й інтерпретація творів даного періоду;

Лекція 12. Новітня література. Представники сучасної англійської літератури: Дж. Фаулз, Дж. Барнс, Т. Стоппард, П. Екройд, М. Бредбері, Г. Свіфт та ін. Дж. Фаулз і сучасний постмодерністський роман.

- Новітні течії та школи.
- Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва в контексті культури.
- Сучасні тренди в літературознавстві.

Підготовка до практичних занять з курсу «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)»

При підготовці до практичних занять студентам рекомендується ознайомитися з лекційним матеріалом та рекомендованою літературою.

Успішне вивчення курсу «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» ґрунтується на систематичній роботі і виконанні практичних завдань як під керівництвом викладача в аудиторії, так і самостійно. Підготовка до практичних занять передбачає регулярне опрацювання студентами рекомендованих матеріалів та використання навчальної (теоретичної) і наукової літератури, лексикографічних та енциклопедичних джерел, вказаних в програмі курсу. Робота з такими матеріалами та джерелами готує студентів до виконання рейтингових і підсумкових тестових завдань, допомагає набути необхідні навички та вміння, сприяє глибокому засвоєнню навчального матеріалу. Здобувачу освіти необхідно добре вивчати лекційний матеріал і опрацьовувати рекомендовані літературні джерела. Здобувачу освіти рекомендується створювати презентації до зазначених тем.

Заняття з курсу «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» носять інтерактивний характер і забезпечують активну участь кожного студента в обговоренні поставлених проблем в рамках досліджуваних тем, а також взаємодію.

На занятті можуть використовуватися різні технології навчання, які ґрунтуються на вмінні студентів працювати з комп'ютером, опрацьовувати інформацію, отриману на лекційних заняттях.

Введення рейтингової системи дозволяє викладачеві більш об'єктивно оцінювати знання та вміння студента, а студентові більш самокритично оцінювати рівень своїх знань, що дозволяє йому аналізувати свою роботу, ставити конкретне завдання і вирішувати його.

Методи поточного контролю – це оцінювання навчальних досягнень студента протягом навчального семестру за національною чотирибальною шкалою усіх видів аудиторної роботи (лекції, практичні заняття, самостійна (в т.ч. ІРС) робота). Поточний контроль відображає поточні навчальні досягнення студента в освоєнні програмного матеріалу дисципліни і спрямований на необхідне корегування самостійної та індивідуальної роботи студента. Сюди входить: методи усного контролю – бесіда, розповідь студента, роз'яснення, презентації. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента (у підсумковому контролі це більш повний, системний виклад) або запитально-відповідна форма – бесіда, у якій викладач ставить запитання і чекає відповіді студента. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі, можуть застосовуватися контрольні-узагальнюючі питання, технічні засоби навчання.

**Тематика практичних занять
(4-ий рік підготовки)
8 семестр**

Тема 14. Англо-саксонський період та література Середньовіччя.

1. Практичне заняття.

Роль англомовної літератури в контексті світової культури. Визначні постаті та їхній вклад в скарбницю надбань цивілізації, англійської літератури; етапи розвитку літератури давньоанглійського періоду та британського середньовіччя; зразки літературних творів та їхні переклади на українську мову. Періодизація американської літератури.

Поєма «Беовульф» як знакова подія у розвитку літератури Британії. «Кентерберійські оповідання» Джеффри Чосера. Варіанти перекладу на українську мову

Тема 15. Англійська література епохи Відродження та сімнадцятого століття.

2. Практичне заняття

Особливості та основні риси літератури епохи Відродження. Аналіз й інтерпретація творів Британської художньої літератури Відродження.

Інтерпретація драматичних творів.

3. Практичне заняття

Творчість Вільяма Шекспіра. Переклади Шекспіра в українському мовному просторі.

Тема 16. Просвітництво та Передромантизм в англійській літературі.

4. Практичне заняття

Розвиток публіцистики та сатири в англійській літературі цього періоду (Дж.Свіфт, Д.Дефо). Екранізація та переклад творів.

Ситуативне завдання. Власний переклад уривків, аналіз та порівняння.

Поняття передромантизм – передумови виникнення, основні риси, вагомні представники та їхня творчість. Вільям Блейк як передвісник романтизму – основні віхи творчості.

Тема 17. Романтизм. Американська література періоду романтизму.

5. Практичне заняття

Етапи розвитку англійського романтизму та історично-філософське підґрунтя його виникнення. Особливості жанру романтичної поеми. Творчі здобутки поетів-романтиків Персі Біші Шелі, Джона Кітса та ін. Творча постать Байрона.

6. Практичне заняття

Становлення романтичної прози та внесок Вальтера Скота. Джейн Остін «Гордість та упередження». Особливості американської літератури періоду Нової Англії, шляхи становлення романтизму. Історичний роман Дж. Купера.

Тема 18. Вікторіанська епоха в британській літературі. (The Victorian Age. Victorian Realism)

7. Практичне заняття

Основні риси Вікторіанської епохи в британській літературі. Яскраві представники цього періоду та їхні твори та переклади.

Твори сестер Бронте «Джейн Ейр», «Грозвий перевал» та Чарльза Діккенса; Особливості екранізації творів даного періоду – відтворення та перепрочитання;

Ситуативне завдання. Переклад англомовних художніх творів прозового, поетичного та драматичного жанрів.

Тема 19. Реалістична література 1865-1914 рр. у США.

8. Практичне заняття.

Історично- культурні особливості становлення реалізму. Основні представники цього періоду та їхні здобутки

9. Практичне заняття

Творчість Марка Твена, Джека Лондона, О.Генрі. Перекладацькі версії

Тема 20. Англійська література XX ст. Модернізм в поезії та прозі. The 20th century literature. Modernism in poetry and Prose.

10. Практичне заняття

Особливості прози модернізму. Джозеф Конрад «Серце півми». Вільям Голдінг «Володар мух». Розвиток сатири - Джордж Орвелл «1984», поняття про роман-антиутопію.

Поезія модернізму. Т.С.Еліот «Мандрівка трьох царів». «Пісні кохання Дж.Альфреда Пруфрока». Специфіка драматургії Семюела Беккета, Т.Еліота, Роберта Болта та ін.

Тема 21. Література період другої світової війни та пост модернізм. Кінець ХХст., початок ХХІ. - новітні течії та школи. Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва в контексті культури.

11. Практичне заняття

Специфіка розвитку прози ХХ ст.: творча манера Е. Хемінгвея, В.Фолкнера. Афро-американська література.

12. Практичне заняття

Джон Апдайк – основні етапи творчості. Наявність україномовних перекладів. Аналіз й інтерпретація творів даного періоду. Ознайомлення із сучасними трендами в літературознавстві. Новітня література. Представники сучасної англійської літератури.

Комплексне практичне індивідуальне завдання

Варіанти КПЗ з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)»

Комплексне практичне індивідуальне завдання (КПЗ) з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» є видом позааудиторної роботи студентів і виконуються ними самостійно в процесі вивчення програмового матеріалу. Протягом семестру студенти опрацьовують додатковий матеріал та готують **презентації** за визначеною темою.

Метою підготовки та захисту КПЗ є опанування навичками самостійного вивчення матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студентів з навчального курсу програми, розвиток навичок самостійної роботи. Студенти повинні продемонструвати необхідний рівень професійного англомовного спілкування в межах програми та здатність проводити наукові дослідження, користуючись англомовною літературою з фаху, науковими матеріалами з Інтернет - ресурсів.

Студенти презентують комунікативні вміння з таких професійно-орієнтованих тем:

8 семестр

1. Історичні передумови розвитку доби Відродження в Англії. Періодизація англійського Відродження.
2. Вільям Шекспір – англійський драматург доби Відродження.
3. Творчість Вільяма Шекспіра.
4. Сонети Вільяма Шекспіра.
5. Театр «Глобус» часів Шекспіра.
6. Англійська література XVII ст., основні етапи її розвитку.
7. Творчість Д. Мільтона – великого англійського поета і публіциста XVII ст.
8. Даніель Дефо – просвітитель XVIII ст.: естетичні погляди, філософська і політична концепції.
9. Жанрова своєрідність роману Даніеля Дефо «Робінзон Крузо».
10. Концепція людини, тема праці в романі Даніеля Дефо «Робінзон Крузо».
11. Літературна і політична діяльність Д.Свіфта. «Казка про бочку».
12. Значення образу Гуллівера в романі Д.Свіфта «Мандри Гуллівера».
13. Роберт Бернс – великий шотландський народний поет.
14. Життя і творчість П. Б. Шеллі.
15. Дж. Г. Байрон – видатний англійський поет-романтик, фундатор епохи нової поезії.
16. Вальтер Скотт – засновник жанру історичного роману.
17. Вільям Блейк в контексті англійської культури.
18. Жанр історичного роману, його ознаки та особливості перекладу.
19. Життєвий шлях В. Ірвінга. Новелістика американського письменника.
20. Ф. Купер – майстер пригодницького роману.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КПЗ

Виконання комплексного практичного індивідуального завдання є складовою навчального процесу, активною формою самостійної роботи студентів. Під час його виконання студенти закріплюють теоретичні знання та практичні навички з курсу «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)».

Загальні вимоги до виконання КПЗ

Кожний варіант є темою презентації, розкриваючи зміст якої студенти повинні виявити знання наукових джерел з фаху та опанувати рекомендовану літературу за фахом, виділити основні фахові поняття, встановити зв'язки між ними та продемонструвати навички професійної мовної компетенції. Варіант обирається згідно порядкового номеру зі списку в журналі викладача курсу або за домовленістю. Студенти також можуть запропонувати свою тему, якщо вони цікавляться літературними феноменами, що винесені за рамки програми.

Особливу увагу слід приділити оформленню конспекту, обсяг якого має бути не менше 10 сторінок друкованого тексту (Times New Roman, 14 кегель, через 1,5 інтервали, ліве поле 3 см, верхнє, праве, нижнє - 2 см). Сторінки тексту нумерують. Наприкінці роботи додається список використаної літератури, оформлений з дотриманням стандартів.

Конспект КПЗу, виконаний згідно вищезазначених вимог, подається викладачу курсу на перевірку, після чого студент повинен представити презентацію на практичному занятті.

Презентація виконується студентом з використанням мультимедійних засобів, які дозволяють донести необхідну інформацію у зручній для слухачів формі. Презентація - доповідь має містити інформацію про стан процесу у тій галузі, якій вона присвячена, або основні характеристики явища, що презентується, чітке формулювання теми, огляд ситуації про яку йдеться, висновки з теми англійською мовою.

Добір літератури, статистичної інформації та інших матеріалів

Навчальну літературу з обраної теми студент добирає самостійно. Навчальними джерелами для КПЗу слугує оригінальна монографічна та періодична фахова література, інтернет-ресурси, наукові часописи профільюючих кафедр.

Виклад змісту

Зібраний, вивчений і опрацьований матеріал за темою викладається відповідно до запропонованого плану. Сторінки нумеруються у правому нижньому куті. Таблиці, схеми, рисунки повинні мати назву. На цитовані дані з першоджерел робляться посилання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Перший критерій – ***дотримання жанрово-структурної організації презентації***. Під даним критерієм розуміється ступінь відповідності презентації студента моделі презентації певного типу, а саме: презентації-інформуванню. Для такої презентації характерні наступні десять частин, які обов'язково мають відобразитися у відповідях студентів:

- 1) привітання;
- 2) тема презентації;
- 3) мета та основна ідея презентації;
- 4) вступ, який включає наступні три частини:
  - а) висловлювання, яке привертає увагу та викликає інтерес аудиторії до мовця;
  - б) висловлювання, яке демонструє компетентність мовця з даного питання;
  - в) висловлювання, яке поєднує тему презентації з професіональними інтересами слухачів;
- 5) план презентації;
- б) основна частина, яка може складатися від одного до трьох пунктів;
- 7) висновок;
- 8) висловлювання, яке спонукає слухачів задавати питання.

У зв'язку з тим, що результатом презентації є успішна або невдала реалізація мовцем поставленої ним позамовленнєвої мети, то наступним критерієм є **цілеспрямованість та цільність презентації**. Показником названого критерію виступає ступінь реалізації комунікативного наміру, який

вимірюється присутністю експліцитно або імпліцитно вираженої ідеї повідомлення та відсутністю фрагментів тексту презентації, які не співвідносяться з основною ідеєю.

Таблиця 1

Обчислення показника ступеня реалізації комунікативного наміру

Кількість балів	Ступінь реалізації комунікативного наміру
100-90	Ідея презентації виражена імпліцитно або експліцитно, всі фрагменти тексту співвідносяться з основною ідеєю
89-75	Ідея презентації виражена, але фрагменти тексту презентації не повністю відповідають поставленій меті.
74-60	Ідея презентації виражена, але фрагменти тексту презентації частково відповідають меті.
60-00	Ідея презентації виражена не чітко, фрагменти тексту зовсім не відповідають комунікативному наміру

Наступний критерій – **адекватність та ступінь повноти розкриття теми презентації**. Показником даного критерію є ступінь повноти розкриття пунктів та підпунктів презентації та семантичної зв'язності висловлювання. Даний показник оцінюється балами від 10 до 100.

Таблиця 2

Обчислення показника відповідності адекватності та повноти розкриття теми презентації

Кількість балів	Адекватність та повнота розкриття теми
100-90	Тема повністю розкрита, підтеми розкриті повністю
89-75	Тема та підтеми розкриті неповністю.
74-60	Тема та підтеми розкриті частково.
60-00	Теми та підтеми не розкриті

Наступний критерій – **логічна зв'язність висловлювання**. Під даним критерієм розуміється ефективне використання засобів міжфразового зв'язку різних категорій семантичних відносин (наприклад, *therefore, namely, however, finally* тощо) та сигналів структурації тексту презентації у відповідності до її типу (наприклад, *let's start with...; I'll have to close here...тощо*). Показником даного критерію є відповідність використаних засобів зв'язків типу презентації. Даний показник обчислюється за шкалою, в якій ступінь логічної зв'язності висловлювання оцінюється балами від 1 – 100, а саме:

100-90 – показник за даним критерієм має повністю виражені ознаки;

89-75 – показник за даним критерієм має чітко виражені ознаки;

74-60 – показник за даним критерієм має достатні ознаки; 74-60 – показник за даним критерієм має дуже слабкі ознаки;

60-1 – показник за даним критерієм майже відсутній.

Наступний критерій – **мовна коректність**, тобто відповідність висловлювань студента обраній моделі типу тексту як показник адекватності вжитих мовних засобів реалізованим ознакам тексту і лексико-граматичну правильність висловлювання. За даним критерієм враховуються тільки комунікативно значущі помилки, які утруднюють вірне розуміння висловлювань мовця.

Також враховується явище самокорекції. Максимальна кількість балів за цей критерій становить 100 балів. За одну комунікативно значущу помилку знімається по 2 бали, при наявності самокорекції знімається по 0,5 бали.

Останній якісний критерій **оцінювання навичок та вмінь продукування презентації англійською мовою** – інтерактивна взаємодія студента із аудиторією та відповідність змісту відповідей заданим питанням. Показник ступеня розуміння питань вимірюється відношенням питань, що студент правильно зрозумів або у разі неповного розуміння питання зміг його перефразувати, до загальної кількості питань. У зв'язку з тим, що питання аудиторії, як правило, вимагають від мовця щось уточнити, надати додаткову

інформацію або аргументувати свою позицію, тому показником критерію відповідності змісту відповідей заданим питанням стали – змістовність, доказуваність та послідовність. Дані показники виражаються коефіцієнтами. Коефіцієнт змістовності – це відношення кількості висловлювань, які мають прямий зв'язок з питанням до кількості всіх висловлювань у відповіді. Коефіцієнт доказуваності – відношення кількості аргументів до кількості висловлювань, які мають пряме відношення до теми. Коефіцієнт послідовності – відношення кількості випадків порушення послідовності відповіді до кількості висловлювань. Отже показник відповідності змісту відповідей питанням аудиторії буде обчислюватися відношенням суми коефіцієнтів змістовності, доказуваності та послідовності до їх загальної кількості. Коефіцієнт за критерієм розуміння студентом питань аудиторії та відповідності змісту відповідей заданим питанням переводиться у бали шляхом помноження отриманого студентом коефіцієнта на максимальну кількість балів за даним критерієм (100 балів).

Оцінюється також критерій *темпу та швидкості мовлення*, який повинен відповідати нормальному середньому темпу носіїв англійської мови. Для публічного мовлення цей темп становить 120-160 слів на хвилину. Показник за даним критерієм вимірюється коефіцієнтом, тобто відношенням темпу висловлювання студента мінімальному встановленому темпу (120 слів за хвилину). Отриманий коефіцієнт переводиться у бали шляхом його множення на максимальну кількість балів за даним критерієм (100 балів).

У якості *критерію обсягу говоріння* висуваються наступні вимоги: обсяг тексту презентації-інформування повинен бути 600– 800 слів. Час проведення презентації зазвичай обмежується 7-10 хвилинами. Максимальна кількість балів за даним критерієм (100 балів).

Останній критерій – *якість підготовки конспекту презентації*.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) за виконання ІЗ дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» визначається як середньозважена величина всіх критеріїв, викладених вище.

1. Рекомендована література для написання КПЗ

2. Белінська І. Філософська амплітуда мовної картини світу Вільяма Блейка. *Studia methodologica*. – Вип. 35. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2013. – С.13-19. Белінська І. Філософська амплітуда мовної картини світу Вільяма Блейка. *Studia methodologica*. – Вип. 35. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2013. – С.13-19.

3. Белінська І. Вербалізація духовності у циклі «Songs of Innocence» Вільяма Блейка. Філологічні трактати. Том 5, № 2, 2013– Суми. -с. 133-139 режим доступу http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.
4. Белінська І. «Пісні Невинності та Досвіду» Вільяма Блейка у критичній рецепції. Кременецькі компаративні студії: [науковий часопис/ ред.: Чик Д.Ч., Пасічник О.В.]. – Хмельницький ФОП Цюпак А.А., 2015. – Вип. V. – Т.1. – С.49-58
5. Белінська І. «Тигр» Вільяма Блейка в українському та російському перекладах». Мова і культура (Науковий журнал). – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго. 2016. – випуск 18, том 179 С. 292-298
6. Белінська І. «Загублені » та «віднайдені» - пошуки істини в поетичній проекції Вільяма Блейка. «Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки» - науково-виробничий журнал № 1 (2019); Запоріжжя 2019 с.49 http://humanities.stateandregions.zp.ua/archive/1_2019/1_2019.pdf
7. Белінська І., Котовська Т. Перекладацькі техніки у відтворенні поезики (на прикладі аналізу віршів "To Spring" і "Весна")
8. Белінська І. Особливості відтворення авторського задуму у російському та українському перекладах (На прикладі вірша «The Fly» Вільяма Блейка та його перекладів С. Маршака та В.Богуславської) «Міжнародний вісник гуманітарного університету» \ - серія: філологія \ \ збірник наукових праць \ \ Випуск 52, том 2 Видавничий дім « Гельветика» 2021 С.101-106 vestnik-philology.mgu.od.ua
9. Гончаренко Е. П. Творчість Джеймса Джойса та модернізм 1900-1930 рр. – Дніпропетровськ: Наука та освіта, 2000. – 243 с.
10. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби відродження. Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 248 с.
11. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст. Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 296 с.
12. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 400 с.
13. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури XX ст. Навчальний посібник. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 504
14. Зарубіжна література XX століття / За ред. О. М. Ніколенко, Н. В. Хоменко, Т. М. Конєвої. – К. : Академія, 1998. – 320 с.
17. Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 864 с.
16. Затонский Д.В. Модернизм и постмодернизм. – Харьков: Фолио, 2000. – 256 с.
17. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження / Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. – Львів: Світ, 1993. – 310 с.

18. Кузьменко В. І. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. – К.: Академія 2012 – 432 с.
19. Література Англії ХХ століття: Навчальний посібник / за ред. К. О. Шахової. / К. О. Шахова, Н. Ю. Жлуктенко, С. Д. Павличко та інш. – К.:Либідь, 1993. – 400 с.
20. Література західноєвропейського Середньовіччя / За заг. ред. Н.О. Висоцької. Навчальний посібник. – 2-е вид. «Історія зарубіжної літератури». – Вінниця: Нова книга, 2005. – 464 с.
21. Літературознавча енциклопедія. У 2 т. Т. 1. / Авт.-укл. Ю.І. Ковалів. – К.: ВЦ “Академія”, 2007. – 608 с.
22. Літературознавча енциклопедія. У 2 т. Т. 2. / Авт.-укл. Ю.І. Ковалів. – К.: ВЦ “Академія”, 2007. – 624 с.
23. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література ХІХ сторіччя. Доба романтизму. – К. : Заповіт, 1997. – 464 с.
24. Рубанова Г.Л. Історія світової літератури. західноєвропейське Середньовіччя (III-XIV ст.). – Львів : ПАІС, 2004. - 144 с.
25. A Companion to Arthurian Literature / edited by Helen Fulton. – Oxford: Blackwell Publishing Ltd, 2009. – 572 p.
26. Albert Edward. History of English Literature. - Oxford: Oxford University Press, 2000. – 726 p.
27. Boyce Charles. Shakespeare A to Z: The Essential Reference to His Plays, His Poems, His Life and Times, and More. – NY: Roundtable Press, Inc., 1990. – 754 p.
28. British Writers Vol. I – VII / edited by Ian Scott-Kilvert – NY: Charles Scribner’s Sons.
29. British Writers. Retrospective Supplements I-III / edited by Jay Parini – NY: Charles Scribner’s Sons – 2002.
30. British Writers. Supplements I – XV / edited by Ian Scott-Kilvert – NY: Charles Scribner’s Sons.
31. Burgess A. English Literature. – London: Longman, 1996. – 307 p.
32. Carter Ronald, McRae John. The Routledge History of History in English. Britain and Ireland – London: Routledge, 2001 – 524 p.
33. Companion to Medieval English Literature / edited by Michael Murphy – NY: Conal and Gavin Press, 2004. – 125 p.
34. Cuddon J. A. The Penguin Dictionary of Literary Terms and Literary Theory – London: Penguin Books, 1999 – 1026 p.
35. Encyclopedia of British Writers, 19th Century / edited by Christine L. Krueger – NY: Facts On File, Inc., 2003 – 882 p.
36. Encyclopedia of Literary Romanticism / edited by Andrew Maunder. - NY: Facts On File, Inc., 2010 – 577 p.
37. English Literature from the Restoration through the Romantic Period/ edited by J. E. Luebering. – NY: Britannica Educational Publishing in association with Rosen Educational Services, LLC, 2011. – 242 p.
38. English Literature in Context / edited by Paul Poplawski. – Cambridge: Cambridge University Press, 2007. – 704 p.

39. Franklin Caroline. *Byron*. Routledge guides to literature - London, NY: Routledge, 2007 – 144 p.
40. Fulk R. D., Cain Christopher M. *A History of Old English Literature*. – Oxford: Blackwell Publishing, 2003. – 358 p.
41. Gamer Michael. *Romanticism and the Gothic: Genre, Reception, and Canon Formation*. - Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 274 p.
42. Goddard Harold C. *The Meaning of Shakespeare*. V. I – Chicago: The University of Chicago Press, 1951. – 408 p.
43. Goddard Harold C. *The Meaning of Shakespeare*. V. II – Chicago: The University of Chicago Press, 1960. – 306 p.
44. N Jayapalan. *History of English literature*. - Atlantic Publishers and Distributors, 2001. – 348 p.
45. Lupack Alan. *The Oxford Guide to Arthurian Literature and Legend*. - Oxford: Oxford University Press, 2007. – 514 p.
46. Michael Alexander. *A History of English Literature*. – London: Macmillan Press LTD, 2000. – 261 p.
47. Payne David. *The Reenchantment of Nineteenth-century Fiction: Dickens, Thackeray, George Eliot, and Serialization*. – NY: Palgrave Macmillan, 2005. – 221 p.
48. Quinn Edward. *A Dictionary of Literary and Thematic Terms, Second Edition* - NY: Facts On File, Inc., 2006. – 480 p.
49. *The Cambridge Companion to Old English Literature* / edited by Malcolm Godden and Michael Lapidge. - Cambridge: Cambridge University Press, 1991. – 319 p.
50. *The Cambridge History of English Romantic Literature* / edited by James Chandler. – Cambridge: Cambridge University Press, 2009. – 794 p.
51. *The Cambridge History of Twentieth-Century English Literature* / edited by Laura Marcus and Peter Nicholls. – Cambridge: Cambridge University Press, 2005. – 897 p.
52. *The Oxford Illustrated History of English Literature* / edited by Pat Rogers. – Oxford: Oxford University Press, 2001. – 556 p.

Самостійна робота

Пояснювальна записка

При обмеженні навчального аудиторного часу, а також з урахуванням обов'язкової умови інтенсивного характеру оволодіння іноземною мовою й теорією та практикою перекладу, виникає необхідність навчати студентів самостійно працювати в позааудиторний час. Самостійна та індивідуальна робота студентів – важлива складова ефективної підготовки фахівців будь-якого освітньо-кваліфікаційного рівня та будь-якої спеціальності. Оскільки інтереси студентів філологічного профілю концентруються навколо їхньої майбутньої професії, то зміст і характер самостійної позааудиторної роботи узгоджується з найбільш глибокими й значущими мотивами їхньої діяльності, пов'язаними з профілюючою спеціальністю.

Сукупність стійких провідних мотивів, що орієнтують студентів на творчу роботу і виражають їхнє бажання самовдосконалюватись, фахово зростати в обраній ними галузі, дозволяють зрозуміти існування тісного взаємозв'язку між іноземною мовою, літературою країн, мови яких вивчаються, і майбутньою професією, завдяки чому вони за допомогою іноземної мови мають можливість примножувати й поглиблювати свої знання за спеціальністю. Тому самостійна робота з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» здійснюється у двох формах, які вимагають суттєвих витрат часу та зусиль:

- читання для професійних та академічних потреб;
- письмо для професійної діяльності і академічних потреб.

Додатково студентам можна запропонувати участь у клубі знавців літератури чи любителів словесності, участь у семінарах, зустрічах за круглим столом, засіданнях наукового студентського товариства, конференціях, олімпіадах.

Для самостійного опрацювання студентами та їхньої індивідуальної роботи пропонується низка завдань, наведених у таблиці. Вони підлягають вивченню у рекомендованій послідовності після уважного опрацювання матеріалу, передбаченого для аудиторної роботи. Основою для ознайомлення є літературні джерела, наведені у переліку. При наявності незрозумілих питань студентам рекомендується звертатися за консультаціями до викладача з метою отримання необхідних роз'яснень щодо організації самостійної роботи та можливого розширення списку літературних джерел.

Самостійна робота призначена для більш поглибленого вивчення найважливіших питань курсу. Вони додатково опрацьовуються студентами, які окремо зацікавилися курсом. Викладачем надаються відповідні додаткові індивідуальні консультації, що розширюють професійний світогляд.

Згідно навчального плану самостійна робота студентів складає 30 год (6 – тренінг). Результати самостійного опрацювання фахових матеріалів узагальнюються у вигляді реферативного аналізу та використовуються під час аудиторного контролю засвоєння матеріалу.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» передбачає опрацювання автентичних текстів оригіналів й критичних статей, есе тощо та журналів, а також брошур та буклетів, виданих закордоном. Самостійна робота студентів планується після вивчення відповідної теми та перевірки знань в об'ємі матеріалу, викладеного в підручнику та посібниках. Таким чином, на прикладі “живої” мови здійснюється закріплення лексики із словникового мінімуму та приклади мовних штамів, що використовуються.

№ модуля	Читання для професійних та академічних потреб	Письмо для професійної діяльності і академічних потреб
1	Поняття про детектив: ознаки, структура, правила, види.	Перед перекладацька підготовка до перекладу детектива.
2	Е. По – засновник детективного жанру. Основні твори. А. Конан-Дойль – послідовник Е. По.	Нотатки для підготовки перекладу твору. Аналіз титрів екранізації Компаративний аналіз творів авторів.
3	Характеристика англійської реалістичної літератури XIX століття.	Аналіз автентичних критичних статей та відгуків. Написання власних.
4	Сучасна англійська література на просторах інтернету.	Прочитання та есе на задану тему

Тренінг з дисципліни (6 год.)

Тематика, завдання та структура тренінгу

1. Пошук інформації в Інтернеті та в депозитаріях бібліотек: ключові показники діяльності успішних компаній. Демонстрація інформації шляхом використання наочних засобів.

2. Створення візуальних засобів презентації інформації. Підготовка графіків різних типів: лінійний графік / гістограма / кругова діаграма.

Порядок проведення:

1. Здійснити пошук необхідної інформації в друкованих джерелах та електронних депозитаріях в Інтернеті, проаналізувати та систематизувати її.

2. Обрати ефективні способи унаочнення зібраної інформації.

3. Представити результати опрацювання інформації у вигляді короткої мультимедійної презентації.

Тематика, завдання та структура тренінгу

Тренінг 1

Аналіз класичної англійської літератури: від Шекспіра до Джейн Остін

Мета тренінгу: Розгорнути літературні знання студентів та поглибити їхні навички аналізу, вивчаючи шедеври англійської літератури від Шекспіра до Джейн Остін. Збільшити розуміння літературних жанрів та стилів, визначити основні теми та концепції.

Цілі та завдання тренінгу: огляд та аналіз визначних творів Вільяма Шекспіра, вивчення літературних методів та стилів, які вплинули на класичну англійську літературу; аналіз поезій та ілюстрацій Уільяма Блейка для розкриття його унікального підходу до літератури та мистецтва; вивчення соціальних та гуманітарних аспектів в творчості Діккенса та їх відображення у літературі; інтертекстуальність та сучасний погляд на творчість Джейн Остін, розгляд впливу Остін на літературний світ, а також її застосування сучасних літературних та кінематографічних адаптацій.

Тренінг 2

Літературна ландшафтзація: сучасні тенденції в літературі англomовних країн

Мета тренінгу: Ознайомити студентів із сучасними літературними тенденціями в англomовних країнах, розглядаючи твори сучасних авторів та їхні впливові напрями. Сприяти розвитку критичного мислення та розумінню різноманіття сучасної літератури.

Цілі та завдання тренінгу: поетика магічного реалізму, вивчення інноваційних літературних методів, що використовуються автором, і виявлення їх впливу на сучасну літературу; феміністичний дискурс у творах Анжели Картер, вивчення літературних творів, що висвітлюють феміністичні питання та вплив на сучасне суспільство; постколоніальна література та її вираження у творчості Чинуа Ач'ебе, Салмана Рушді, Дерека Волкотта. Розгляд та аналіз літературних робіт, які відображають постколоніальний досвід та сучасні виклики в англomовному літературному світі.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Література зарубіжних країн (англійською та німецькою мовами)» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- тести;
- поточне опитування;
- модульне тестування;
- написання есе
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;

Критерії, форми поточного та підсумкового контролю
 Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни “Іноземна мова (англійська)” визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89 75-84	Добре	B (дуже добре) C (добре)
65-74 60-64	Задовільно	D (задовільно) E (достатньо)
35-59 1-34	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання) F(незадовільно з обов’язковим повторним курсом)

Форма контролю – іспит, 8 семестр

Заліковий модуль 1. Усне опитування (4 теми по 10 балів = 40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів)	Заліковий модуль 2 1. Усне опитування (4 теми по 10 балів = 40 балів) 2. Письмова робота = 60 балів)	Заліковий модуль 3 1. Написання та захист КППЗ = 60 балів. 2. Виконання завдань під час тренінгу = 20 балів 3. Самостійна робота = 20 балів	Іспит 1. Тестові завдання (10 тестів по 4 бали за тест) – макс. 40 балів 2. Теоретичні питання (2 питання) – по 30 балів, макс. 60 балів	Разом
20%	20%	20%	40 %	100 %

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійне обладнання: SMART Board	1,2,3
2	проектор	4,5,6
3	ноутбук	1,2,3,4,5,6

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Alexander Michael. A History of English Literature. 251p. Macmillan 2000.

2. Borges Leila. *British Literature & American Literature*
3. Drabble M. *Oxford Concise Companion to English Literature*. Oxford University Press, 2000. 1188 p.
4. Fiorina C., Delaney D., Ward C. *Fields of Vision*. Vol. 1. Student Book. 2003. 383 p.
5. Fiorina C., Delaney D., Ward C. *Fields of Vision*. Vol. 2. Student Book. 2003. 590 p.
6. Hale D. J. *The Novel: An Anthology of Criticism and Theory (1900-2000)*. Malden : Blackwell, 2006. 840 p.
7. Lodge D. *The Art of Fiction: Illustrated from Classic and Modern Texts*. New York: Viking Press, 1993. 256 p.
8. *The Norton Anthology of English Literature*. Volumes A, B, C. Tenth Edition. W. W. Norton & Company, 2018.
9. *The Oxford Anthology of English Literature*. Vols. 1-2. London: Oxford University Press, 1973.
10. Parrinder P. *Nation and Novel: The English Novel from Its Origins to the Present Day*. New York: Oxford University Press, 2008. 512 p
11. *Perceptions of English & American Literature: практикум для студентів (у 2х частинах) (англ. та укр. мовами): навчальне видання у 2-х ч. / авт.-укл. Ю.А. Чернобров, О.О.Дем'яненко*. Біла Церква: БНАУ, 2022. 182 с.
12. Glinsky L., Khvostenko L., Weise A. *Studies in English and American Literature and Style*. 2016.
13. M. Hekker, T. Volosova, A. Doroshevich. *English literature*. Ternopil: Karpyuk Publisher, 2011. Books 1,2.
14. *The history of English language and literature: курс відеолекцій англійською мовою на каналі Youtube*. URL <https://www.youtube.com/channel/UCiND6c4ozNNOKAsP8covKgQ>
15. Белінська І. Карпенко І. *Поширення міфологічного світогляду як чинник кризи мистецтва в сучасній культурі*.// Науковий Вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць. Випуск - 301-302 – Чернівці: Рута, 2006.р., - С.115-119
16. *Перспективи порівняльного літературознавства (концепт природи в поезії В.Блейка та Ф.Тютчева) Славістичні записки*. – Тернопіль: ПВНЗ ТЕІПО «Castrum spinosum», 2008 –Серія: Літературознавство. – Випуск № 3 (7) – С.13-18
17. Белінська І. В. Блейк і Ф. Тютчев: типологія літературного пейзажу (порівняльний аналіз віршів «To Spring» і «Весна»)// Славістичні записки. – Тернопіль: ПВНЗ ТЕІПО «Castrum spinosum», 2009. - С. 3 – 7.
18. Белінська І. *Еволюція концепції природи в європейській свідомості рубежу XVIII-XIX ст. і трансформація пейзажного образу в художній літературі*. *Studia methodologica*. – Вип. 23. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2009. – С.3-11
19. Белінська І. *Філософська амплітуда мовної картини світу Вільяма Блейка*. *Studia methodologica*. – Вип. 35. – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2013. – С.13-19.

20. Белінська І. Вербалізація духовності у циклі «Songs of Innocence» Вільяма Блейка. Філологічні трактати. Том 5, № 2, 2013– Суми. -с. 133-139 режим доступу http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.
21. Белінська І. «Пісні Невинності та Досвіду» Вільяма Блейка у критичній рецепції. Кременецькі компаративні студії: [науковий часопис/ ред.: Чик Д.Ч., Пасічник О.В.]. – Хмельницький ФОП Цюпак А.А., 2015. – Вип. V. – Т.1. – С.49-58
22. Белінська І. «Тигр» Вільяма Блейка в українському та російському перекладах». Мова і культура (Науковий журнал). – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго. 2016. – випуск 18, том 179 С. 292-298
23. Белінська І. «Загублені » та «віднайдені» - пошуки істини в поетичній проекції Вільяма Блейка. «Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки» -науково-виробничий журнал № 1 (2019); Запоріжжя 2019 с.49 http://humanities.stateandregions.zp.ua/archive/1_2019/1_2019.pdf
24. Белінська І., Котовська Т. Перекладацькі техніки у відтворенні поезики(на прикладі аналізу віршів "To Spring" і "Весна")
25. Белінська І. Особливості відтворення авторського задуму у російському та українському перекладах (На прикладі вірша «The Fly» Вільяма Блейка та його перекладів С. Маршака та В.Богуславської) «Міжнародний вісник гуманітарного університету» \ - серія: філологія \ збірник наукових праць \ Випуск 52, том 2 Видавничий дім « Гельветика» 2021 С.101-106 vestnik-philology.mgu.od.ua
26. Дудченко М.М. Література Великобританії і США : навчальний посібник (англійською мовою). 2-е вид., доп. Суми: Університетська книга, 2021
27. Історія зарубіжної літератури: практикум для студентів першого(бакалаврського) рівня вищої освіти галузь знань – 03 «Гуманітарні науки», за освітньо-професійною програмою 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» : навч.-метод. посіб. автори-укладачі: С. Д. Карпенко, О.О.Дем'яненко. Біла Церква, 2021. 240 с.
28. Franklin Caroline. Byron. Routledge guides to literature - London, NY: Routledge, 2007 – 144 p.
29. Fulk R. D., Cain Christopher M. A History of Old English Literature. – Oxford: Blackwell Publishing, 2003. – 358 p.
30. Gamer Michael. Romanticism and the Gothic: Genre, Reception, and Canon Formation. - Cambridge: Cambridge University Press, 2004. – 274 p.
31. Goddard Harold C. The Meaning of Shakespeare. V. I – Chicago: The University of Chicago Press, 1951. – 408 p.
32. Goddard Harold C. The Meaning of Shakespeare. V. II – Chicago: The University of Chicago Press, 1960. – 306 p.
33. N Jayapalan. History of English literature. - Atlantic Publishers and Distributors, 2001. – 348 p.
34. Lupack Alan. The Oxford Guide to Arthurian Literature and Legend. - Oxford: Oxford University Press, 2007. – 514 p

35. Michael Alexander. *A History of English Literature*. – London: Macmillan Press LTD, 2000. – 261 p.
36. Payne David. *The Reenchantment of Nineteenth-century Fiction: Dickens, Thackeray, George Eliot, and Serialization*. – NY: Palgrave Macmillan, 2005. – 221 p.
37. Quinn Edward. *A Dictionary of Literary and Thematic Terms, Second Edition* - NY: Facts On File, Inc., 2006. – 480 p.
38. *The Cambridge Companion to Old English Literature* / edited by Malcolm Godden and Michael Lapidge. - Cambridge: Cambridge University Press, 1991. – 319 p.
39. *The Cambridge History of English Romantic Literature* / edited by James Chandler. – Cambridge: Cambridge University Press, 2009. – 794 p.
40. *The Cambridge History of Twentieth-Century English Literature* / edited by Laura Marcus and Peter Nicholls. – Cambridge: Cambridge University Press, 2005. – 897 p.
41. *The Eighteenth Century English Novel* / edited by Harold Bloom. – Philadelphia: Chelsea House Publishers, 2004. – 473 p.
42. *The Oxford Companion to Twentieth-Century Literature in English* / edited by Jenny Stringer. - Oxford: Oxford University Press, 1996. – 784 p.
43. *The Oxford Illustrated History of English Literature* / edited by Pat Rogers. – Oxford: Oxford University Press, 2001. – 556 p.
44. *The Victorian Novel. Bloom's Period Studies* / edited by Harold Bloom. Philadelphia: Chelsea House Publishers, 2004. – 421 p.
45. *Victorian Women Writers and the Woman Question* / edited by Nicola Diane Thompson. - Cambridge: Cambridge University Press, 1999. – 274 p.
46. Watt Ian. *Myths of Modern Individualism: Faust, Don Quixote, Don Juan, Robinson Crusoe*. - Cambridge: Cambridge University Press, 1996.–311 p.

Додаток 1.1

У зв'язку з обмеженою кількістю годин студентам пропонуються також на самоопрацювання наступні додаткові теми – література Канади, Австралії, Нової Зеландії, а також англійська література англійською мовою в країнах Африки та Сходу, твори які ввійшли в скарбницю світової літератури або мали резонанс у критичній думці.

Літературу Канади рекомендовано розглядати в наступних хронологічних етапах:

1. **Ранній етап канадської літератури** - колоніальна література. Епістолярні види та поезія Ньюфаундленду. Оповідки поселенців. Записки та щоденники підкорювачів.
2. **Рання національна література Канади (1867- 1914)**. Роль та значимість появи шкіл та бібліотек у розвитку літератури. Творчість Люсі-Мод Монтгомері, Чарльза Джорджа Дугласа Робертса, Ернеста Тóмпсона Сетóна. Стівен Лікок – автор гумористичних та науково-фантастичних творів короткої форми. Поети групи конфедерацій. Оспівування канадської природи.
3. **Міжвоєнна та повоенна література**. Вплив політичних та історичних подій на розвиток канадської літератури. Поезія Джона Гласско та діяльність Едварда Морлі Каллагана. Література для «видовищ». Поети-модерністи МакДжил групи. Дороті Лайвсей – творчість, життєвий шлях, інтимна та соціальна лірика, мемуари. монреальська група поетів. Артур Джеймс Маршалл Сміт-засновник викладання канадської літератури в навчальних закладах. Письменники післявоєнного періоду – пропаганда, пацифізм, антиклерикальні прояви, громадянськість, анархізм та ін. в літературі. Ірвінг Лейтон, Ерл Бірні, Габріель Руа, Патриція Кетлін Пейдж, Джордж Вудкок – визначні постаті періоду, їхня творчість, основні твори. Вплив медіа на розвиток літератури. Г'ю Макленнан та Сінклер Росс - романісти та їхня творчість. Новаторство Етель Вілсон. Малькольм Лаурі. Шейла Вотсон – засновниця сучасного письма Канади. Мордекай Річлер – визначні твори та нагороди.
4. **Сучасна та новітня література Канади** (з 1960-до тепер). Вплив імміграції на літературу. Білінгвальні та трьохмовні тексти. Творчість Еліс Енн Манро, Мавіс Галлант, Алістера Маклауда та Кларка Блейза як яскравих представників епохи. Наукові літературні студії. Теми раси, алкоголю, наркоманії, гендеру в дитячій літературі. Маргарет

Етвуд — канадська письменниця, феміністка, поетеса, літературний критик, активістка захисту довкілля. Спілка письменників Канади – діяльність, представники. Поезія Роберта Брінгхерста, Аль Перді, Гай Вандергаге – «вільні віршувальники». Представники «темношкірої літератури» - автори-африканці – Джек Хоггінс, Джордж Елліотт Кларк, Вейд Комптон та ін. Азійський сектор письменників - Рохінтон Містрі, Майкл Ондатже, Вейсон Чой. Реалії сучасності в літературі Канади – мультикультурність, мультирелігійність, ЛГБТ.

РЕКОМЕДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Keith, W. J. (2006). Canadian Literature in English. The Porcupine's Quill. p. 19. ISBN 978-0-88984-283-0.
2. [^] R.G. Moyles, ed. (28 September 1994). Improved by Cultivation: English-Canadian Prose to 1914. Broadview Press. pp. 15–. ISBN 978-1-55111-049-3. OCLC 1016305898.
3. [^] New, William H. (2002). Encyclopedia of Literature in Canada. University of Toronto Press. pp. 259–261. ISBN 978-0-8020-0761-2.
4. [^] Crabtracks: Progress and Process in Teaching the New Literatures in English. Essays in Honour of Dieter Riemenschneider. BRILL. 28 December 2021. pp. 388–391. ISBN 978-90-04-48650-8. OCLC 1291314955.
5. [^] Jump up to:^a ^b Dominic, K. V. (2010). Studies in Contemporary Canadian Literature. Pinnacle Technology. pp. 8–9. ISBN 978-1-61820-640-4.
6. [^] Jump up to:^a ^b ^c Eigenbrod, Renate; et al. (2003). "Aboriginal Literatures in Canada: A Teacher's Resource Guide A Teacher's Resource Guide" (PDF). Archived from the original (PDF) on 2016-09-10. Retrieved 2019-11-05.
7. [^] "Culture". indigenousfoundations.adm.arts.ubc.ca. Archived from the original on 2017-03-24. Retrieved 2017-03-21.
8. [^] "Tous les lauréats".
9. [^] Reuters Archived 2010-01-13 at the Wayback Machine on Anne of Green Gables: ""Anne of Green Gables" has sold more than 50 million copies and been translated into 20 languages, according to Penguin." (19 March 2008)
10. [^] Who held a gun to Leonard Cohen's head? Tim de Lisle, Guardian Online, retrieved 11 October 2006.
11. [^] "Norman Levine". Independent.co.uk. 20 June 2005. Retrieved 2017-08-20.
12. [^] "Small Presses in the 1960s and 1970s". The Canadian Encyclopedia. Archived from the original on 2009-03-04. Retrieved 2008-01-26.
13. [^] "For a long time Alice Munro has been compared with Chekhov; John Updike would add Tolstoy, and AS Byatt would say Guy de Maupassant and

Flaubert. Munro is often called the best living writer of short stories in English; the words "short story" are frequently dropped." Riches of a Double Life, Ada Edemariam, Guardian Online, retrieved 11 October 2006.

14. [^] "Author and educator Clara Thomas was a relentless advocate of CanLit". The Globe and Mail, November 28, 2013.
15. [^] "Nobel-winner Alice Munro hailed as 'master' of short stories". Cbc.ca. Retrieved 2017-08-20.
16. [^] "Canadian Authors Association Literary Awards". Canadian Authors. Archived from the original on 2014-04-25. Retrieved 2014-04-24.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

<https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/literature-in-english>

<https://www.britannica.com/art/Canadian-literature>

<https://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/literature-in-english>

<https://www.encyclopedia.com/reference/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/canadian-literature-english>

<https://link.gale.com/apps/doc/A17200646/AONE?u=googlescholar&sid=AONE&xid=cc628860>

<https://www.jstor.org/stable/10.3138/j.ctt1vxmb4w>

<https://canlit.ca/>

<https://www.eng-literature.com/2021/06/history-of-canadian-literature-in-english.html>

Додаток 1.2

Література Австралії:

1. **Література до заселення континенту.** Збірка аборигентських оповідок Кетрін Лангло-Паркер.
2. **Початок літературної традиції – 18 ст.** Література перших поселенців – специфіка, зумовлена історичною реальністю. Капітан Воткін Тенч та його «Розповідь про експедицію до Ботанічної затоки», «Ретельний опис поселення у порту Джексон». 1819 – поява першої збірки поезій Бартона Філда «Перші плоди австралійської поезії». Література ув'язнених – спроба самооправдання та перші автобіографічні повісті: «Спогади Джеймса Гарді Ваукса», Генрі Еврі «П'ятий ув'язнений», тюремна тематика та її представники Ж Чарльз Роукрофт «Каторжанські Байки» «Вязні-втікачі», Александр Геррі «Поселенці та в'язні», «Емігрантська родина», Джеймс Такер «Ральф Рашлей». Генрі Кінгслі — англійський письменник, першим виразник м'язового християнства у своїй праці 1859 року «Спогади Джеффри Гемліна». Кетрін Хелен Спенс та її «Клара Морісон», Керолайн Лікі «Широка стріла», Джон Ленг «Дружина фальсифікатора»- перший

англомовний детектив, Маркус Кларк «Його справжнє життя», Кемпбелл Пред «Мораль та пристрасть». Томас Александр Браун-автор пригодницьких романів - «Озброєний грабіж», «Реформатор колонії», «Право здобувальника». Творчі здобутки представників центральної Австралії – Чарльз Штурт, Едвард Джон Ейр, Томас Мітчелл.

3. **Період 1888-1945.** Рух «Австралія для австралійців» та його вплив на розвиток літературної традиції. Короткі прозові форми. Творчість видатних представників: Генрі Ловсон, Барбара Бейнтон, Вільям Естлі, Джозеф Ферфі, Генрі Гандель Річардсон, Вільям Хей, Луї Стоун, Майлз Франклін, Норман Ліндсей. Ідейно-сміслова тематика творів – акцентування на соціальних проблемах мешканців центральної Австралії. Венс Палмер, Кетрін Сюзанна Прічард - основні літературні постаті міжвоєнного періоду.

4. **Сучасний період з 1945** – до тепер

Автори, які відзначилися своєю творчістю у пост воєнний та сьогодення.

Патрік Вайт –майстер епічності та психологізму. Моріс Вест «Адвокат диявола», як приклад екранізації літератури. Коллін Мак-Каллоу – виклик релігійній догмі «Ті, що співають у тернах».

Мартін Бойд – сімейні саги в контексті історії Австралії. Крістіна Стед, Рендольф Стоу – видатні твори та досягнення. Австралійська література 60х років – розмаїття тематик, жанрів та авторів.

Томас Кініллі та його «Список Шиндлера» як заклик до розмивання кордонів у боротьбі з нацизмом. Література кінця ХХ – поч. ХХІ ст.: Джон Кліарі, Френк Гарді, Теа Естлі, Девід Малуф, Девід Айреленд, Крістофер Кох, Френк Мургаус, Джеральд Мурнейн, Гленда Адамс, Ніколас Гаслук, Аманда Лорі, Елізабет Джоллі, Тім Вінтон, Кейт Гренвілл, Джанетт Тернер Госпітал, Річард Фленаган. Пітер Кері та його романізований герой-злочинець.

Драматургія Девіда Вільямсона.

Поезія Леса Мюррея.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Bennett, Brice, and others, eds. *The Penguin New Literary History of Australia* (Penguin, 1988). Clancy, Laurie. *A Reader's Guide to Australian Fiction* (Oxford, 1992). Goodwin, K.L. *A History of Australian Literature* (St. Martin's, 1986). Kramer, Leonie, ed. *The Oxford History of Australian Literature* (Oxford, 1981).

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

<https://kids.britannica.com/students/article/Australian-literature/273022>

<https://www.nla.gov.au/research-guides/finding-australian-literature>

<https://www.austlit.edu.au/>

<https://www.booktopia.com.au/blog/2011/01/11/50-must-read-australian-novels-as-voted-by-you-in-2010/>

Додаток 1.3

Література Нової Зеландії

1. Рання новозеландська література

Ораторське мистецтво та декламування – ранні жанри літератури. Народні казки полінезійською мовою. Колоніальна поезія – види, тематика. Казки, оповідки та міфи Маорі. Джордж Грей - збірка «Справи предків маорі». Перші збірки, надруковані мовою маорі - «Перша книга Нової Зеландії»

2. Література періоду освоєння Нової Зеландії – листи, звіти, описи. Схожість розвитку австралійської та новозеландської літератури.

Вплив британської культури. Природа, побут, життя маорі, історія колонізації у літературі. Александр Батгей – перший романіст Нової Зеландії. Джон Барр, Вільям Голдер і Уільям Пембер Рівз – представники поетичного кола. Тема корінного населення – творчість Джорджа Уілсона (англ. George H. Wilson), Джона Уайта[, Альфреда Дометта.

3. Початок ХХ століття. Ріст національної самосвідомості та його відображення в літературі. Зацікавленість у тематиці патріотизму, демократії, фемінізму, несправедливої форми суспільства – творчість Джесси Маккей, Уільяма Сатчелла, Кетрін Мэнсфілд, Джейн Мандер та ін. економічна криза та її вплив на розвиток літератури – марксистські настрої у творчості Рональда Мейсона, Артура Ферберна[en], Деніса Гловера, Аллена Кэрноу, Мэри Урсулы Бетелл та ін. Реалізм в літературі - Джон Лі], Джон Малган, Робин Хайд[, Фрэнк Сарджесон, Родерик Финлейсон та ін.

4. Повоєнний період. Посилення морально-філософських концепцій у літературі, питання вибору власного національного та поетичного шляху, урбаністичні мотиви як елемент збагачення традиційної пейзажної лірики. Реакція на В'єтнамську війну – зріст антимілітарних текстів. Деніс Гловер та Джеймс Бакстер – знакові поети періоду. Збереження проявів реалізму у прозі. Тема участі новозеландців у війні, життя в контексті історії країни, доля маорі, міжнаціональних конфліктів, проблеми особистості та її конфлікт з світом та суспільством - Деніель Девін, Майкл Джозеф, Моріс Шедболт, Ноель Хілліард, Сільвія Аштон-Уорнер, Френк Сарджесон, Білл Пірсон. Модернізм у новозеландській літературі - Сільвія Аштон-Уорнер, Дженет Фрейм, Кендрік Смітімен. Поява нового виду творчості, що базується на поєднанні культури маорі та європейсько-новозеландської літературно-художньої традиції та представники із народу маорі, - поет Хоне Туфар, прозаїки Віті Іхімаера, Патриція Грейс, а також письменники Алістер Кемпбелл, Ніл Райт та ін.

5. Сучасний період.

Коротке оповідання – характерні форми літератури періоду – Оуен Маршалл та Вінсент О'Салліван. Фіона Кідман та Мерілін Дакворт – письменники-поети. Творчість Елізабет Смітер, Фіона Фаррел, Крістіан Карлсон Стед та ін., популярність жанру біографії и автобіографії. Вагомі письменники сучасності - Флер Едкок, Дженні Борнхольдт, Іен Ведде, Чед Тейлор, Елізабет Нокс[en], Кэтрин Чидги[en], Шарлотт Гримшоу[en], Эмили Перкінс, Сара Куіглі, Альберт Вендт, Рімке Енсінг, Капка Касабова, Амелія Батістік, Івонн дю Френ та ін.

РЕКОМЕДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Literature // Bateman New Zealand Encyclopedia. — 6th ed. — Auckland: David Bateman Ltd, 2005. — P. 385—390.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ:

Nancy Swarbrick. Making of New Zealand literature -
<https://nzhistory.govt.nz/culture/literature-in-new-zealand-1930-1960>
A history of New Zealand literature -
<https://catalog.lib.uchicago.edu/vufind/Record/10782319>
<https://nzhistory.govt.nz/culture/literature-in-new-zealand-1930-1960>
<https://www.britannica.com/art/New-Zealand-literature>
<https://academic-accelerator.com/encyclopedia/new-zealand-literature>

Додаток 2

Літературна компетентність перекладача є одним із основних компонентів кваліфікації і не може бути обмежена лише англомовними зразками. Сучасний перекладач має бути обізнаним та долученим до надбань рідної та іноземної літератури, що ввійшли в скарбницю класики світової літератури. Тому доцільним є рекомендація студентам додатково ознайомитися з наступним списком літератури.

РЕКОМЕНДОВАНА ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Безруков А. В. Історія зарубіжної літератури: від античності до початку XIX ст.: навч. посіб. для студентів філол. спец. ЗВО. Дніпро : ФОП Касян-Шаїнський, 2021. 165 с

2. Білик Н.Д. Англійська література 18 ст. Становлення і розвиток роману. Харків, 2016.

3. Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / Пер. з англ. під загальною редакцією Р. Семківа / Гаролд Блум — К.: Факт, 2007. — 720 с. — (Сер. «Висока полиця»)

4. Верлен. А.Рембо. С.Малларме. Матеріали до вивчення творчості // Тема. – 2001.- №2.

5. Вишницька Ю.В., Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури межі XIX – XX століть: навчальний посібник / Ю. В. Вишницька, Т. Ї. Тверітінова. – К.: Київськ. ун-т ім. Бориса Грінченка, 2013. – 192 с. (+ електронна хрестоматія)

6. Волощук Є.В. Доба "ізмів": модернізм та авангардизм у західноєвропейській літературі першої половини XX століття / Євгенія Волощук, Борис Бігун ; [НАН України, Ін-т літ. ім. Т.Г. Шевченка НАН України]. – Київ : Академперіодика, 2014. – 320, [4] с. : фотоіл. – На обкл. також зазнач.: Наука для всіх. – Бібліогр.: с. 317-321 та в підрядк. прим.

7. Гаврило І.В., Рошко М.М., Славич Т.Я. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст.: Навчальний посібник з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Середня освіта. Мова і література (англійська/німецька/французька)» та «Філологія. Англійська/німецька/французька мова і література. Переклад». Ужгород : УжНУ, 2022. 117 с. Режим доступу: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/51202>

8. Єфименко В.В. Культура Середньовіччя. Культура Відродження: Розд. VIII-IX // Історія світової літератури: Навч. посібник / Кер. авт. кол. Л.Т.Левчук. – 2-е вид. перероб. і доп. – К.: Либідь, 1999.– С. 212- 280.

9. Давиденко, Г. Й. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К. : Центр учбової л-ри, 2007. – 248 с.

10. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XVII–XVIII століття: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.] / Г. Й. Давиденко, М. О. Величко. – [2-ге вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 292 с.

11. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : навчальний посібник. - Київ : ЦУЛ, 2011. - 488 с.
12. Давиденко Г. Й., Чайка О. М. Історія зарубіжної літератури ХІХ - початку ХХ століття : навчальний посібник. – Київ : ЦУЛ, 2007. – 400 с.
13. Данильчук О.М. Історія зарубіжної літератури ХVІІ–ХІХ століть. Класицизм. Бароко. Просвітництво. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Гельветика, 2020. 140 с.
14. Дудченко, М. М. Література Великобританії і США [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. М. Дудченко ; рец. : Ю. А. Зацний, С. О. Швачко. – Суми : Університетська книга, 2006. - 445 с.
15. Зарубіжна література: від античності до початку ХІХ ст.: історико-естетичний нарис : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [рец.: Чирков О. С., Охріменко О. П. ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.».]. Київ : ВД «Києво-Могилян. акад.», 2013. 366 с.
16. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження: Навч. Посібник. : Б.В.Кучинський, Ю.Л.Булаховська, І.В. Долганов. – К.: Вища школа, 1994. – С.116-399.
17. Зарубіжні письменники [Текст]: енциклопедичний довідник: У 2 т. / ред. Н. Михальська, Б. Щавурський. - Т. : Навчальна книга - Богдан, 2005 . Т. 1 : А-К. - [Б.м.] : [б.в.], 2005. - 824 с.
18. Зарубіжні письменники [Текст]: енциклопедичний довідник: У 2 т. / ред. Н. Михальська, Б. Щавурський. - Т.: Навчальна книга - Богдан, 2005 . Т. 2: Л-Я. – [Б.м.]: [б.в.], 2006. - 864 с.
19. Зарубіжний детектив: Енциклопедія (Укладачі О. Кощенко, Н. Капельгородська). – К.: ООО «АВДИ», 1994. – 431 с.
20. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посібник/ Б.І.Білик, Ю.А. Горбань, Я.С. Калакура та ін.; За ред. С.М.Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – К.: Вища школа, 1999. – С. 79-90, 107-112.
21. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997
22. Кеба О. В. Модернізм у зарубіжній поезії другої половини ХІХ-ХХ ст.: навчальний посібник / Упорядники О. В. Кеба, П. Л. Шулик. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. 208 с.
23. Кеба О. В. Модерністська проза: Матеріали до вивчення. Частина 2. Франц Кафка: Навчально-методичний посібник / Упорядники: О. В. Кеба, Д.О. Кеба, П.Л. Шулик. Кам'янець-Подільський : Аксіома , 2014. 188 с.
24. Кирилюк З.В. Література Середньовіччя: Підручник. : Навч. посіб. / З. В. Кирилюк – Х., 2003. – 237 с.
25. Ковбасенко Ю. І. Антична література : навчальний посібник. – Вид. 4-те, перероб. і доповн. / Юрій Іванович Ковбасенко: – К.: КУБГ, 2015. – 256 с. (<http://elibrary.kubg.edu.ua/15676/>)
26. Ковбасенко Ю. І. «Сини вічності і слави» : мотив “*exegi monumentum*” у творчості В. Шекспіра та його наступників / Юрій Іванович Ковбасенко // Ренесансні студії / гол. ред. Торкут Н. М. – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. – Вип. 25-26. – С. 188-201

27. Ковбасенко Ю. І. Зарубіжна література епохи Просвітництва : навчальний посібник. Київ: РВВ УАВЗЛ, 2016. 160 с.

28. Ковбасенко Ю.І., Тверітінова Т.І., Євтушенко С.І. Антична література: Методична лояція для студента. – К.: Вид-во КМПУ «Університет», 2009.

29. Лаврова А.О. Творчість Байрона : навчально-методичний посібник / автор-упорядник А.О.Лаврова. Кам.-Подільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2018. 68 с.

30. Лукаш М.О. Від Бокаччо до Аполлінера: Переклади / Ред. М.Н.Москаленко. – К.: Дніпро, 1990. – С. 12- 43

31. Маркова М. В. Література європейського романтизму : погляд крізь призму натурфілософської концептуалізації : монографія / М. В. Маркова. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, 2012. – 200 с.

32. Мегела І. Ейдоси літературознавчого дискурсу : монографія / Іван Петрович Мегела. – К.: Либідь, 2016. – 408 с.

33. Доба романтизму: Підручник./ Д. С Наливайко, К.О. Шахова – К.: Заповіт, 1997 – 360 с.

34. Наливайко Д.С. Французький символізм як зміна метамови європейської поезії // Слово і час. – 1998. - № 7.

35. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. К.: Педагогічна преса, 2014. 228 с.

36. Ніколова О. О. Історія зарубіжної літератури (XVII, XVIII – І половини XIX ст.) : навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія» освітньо-професійних програм «Переклад (англійський)», «Переклад (німецький)», «Переклад (французький)». Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 115 с.

37. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: Підручник. : Навч. посіб. / І. В. Пащенко, І. Н. Пащенко – К., 2001. – 400 с.

38. Прокаєв Ф.І. Кучинський Б.В., Долганов І.В. Зарубіжна література: Навч. посібник для студентів-філологів пединститутів. – К.: Вища школа, 1987. – С.18-76.

39. Рогульська О. О. Історія зарубіжної літератури : курс лекцій з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спец. 035.10 «Філологія. Прикладна лінгвістика» / О. О. Рогульська. Хмельницький : ХНУ, 2022. 164 с.

40. Стріха М. Кіплінг реальний і вигаданий // Всесвіт. – 1989. - № 5. – С.81-86.

41. Содомора А. О. Менандр. Історія одного перекладу, або Моя перша книжка. – Львів : Літопис, 2017. – 526 с.

42. Шалагінов Б. Б. Зарубіжна література: Від античності до початку XIX ст. К.: ВД «КиєвоМогиллянська академія», 2013. 368 с.

43. Шаповалова М.С., Губанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження. – 3-е вид. перероб і доп.- – Львів: Світ, 1993. – 312 с.

44. Шахова К.О. Романтизм - реалізм - натуралізм / К.О. Шахова // Літературознавчі студії : збірник наукових праць / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філол. – Київ, 2004. – Вип. 7. – С. 341-347.

45. Українська Літературна Енциклопедія: В 5 т./ Ред.І.О.Дзевєрін. – К.: Голов. ред УРЕ ім. М.П.Бажана, 1988. – Т.1, Т.2, Т.3.

46. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / М.М.Закович, І.Я.Зязюн, О.М.Семашко та ін.: За ред М.М.Заковича. – К.: Т-во «Знання», 2000. – С.153-211.

Методичне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ
«ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
(англійською та німецькою мовами)»
Частина II - англомовна література**

Підписано до друку 28.06.2023.

Формат 60x 84/16. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний 70 г/м². Друк електрографічний.

Умов.-друк. арк. 2,5

Тираж 100 примірників. Замовлення № 10/22/26.

Видавець та виготувач:

ФОП Осадца Ю.В

м. Тернопіль, вул. 15 Квітня, 2Д/10

тел. (097) 988-53-23

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ТР № 46 від 07 березня 2013 р.*